

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. В.Н. КАРАЗІНА**

ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

СТУДЕНТСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО

ПРОГРАМА

XX Краєзнавча конференція молодих вчених

**СЛОБОЖАНЩИНА
НА МЕЖІ КУЛЬТУР**

присвячена 75 – річчю журналу „Краєзнавство”

Харків – 2002

ІСТОРИЧНИЙ

ХАРКІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. І. М. Каразіна

ФАКУЛЬТЕТ

ОРГКОМІТЕТ

ПОСОХОВ С. І. - к. і. н., проф., декан іст. ф-ту ХНУ, зав.

кафедрою історіографії, джерелознавства та археології

КУДЕЛКО С. М. - к. і. н., проф., заст. декана іст. ф-ту ХНУ

ПАРФІНЕНКО А. Ю. - голова СНТ, студент V курсу іст. ф-ту

ХНУ

РУЧИНСЬКА О. А. – к. і. н., доц. кафедри історії стародавнього

світу та середніх віків ХНУ

РОБОЧА ГРУПА

ГРЕЧКО Д. - студент IV курсу іст. ф-ту ХНУ

ДЕДУРІН Г. - студент V курсу іст. ф-ту ХНУ

ДОМАНОВСЬКИЙ А. – старший лаборант історичного
факультету ХНУ

ЛАТИШЕВ І. - студент III курсу іст. ф-ту ХНУ

НАУМЕНКО В. – студентка III курсу іст. ф-ту ХНУ

ПРОЦЕНКО М. - студент III курсу іст. ф-ту ХНУ

ПОРЯДОК РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ

13 грудня

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

14. 00 - 14. 50

ауд. II - 49

*Знайомство з художньою виставкою
М. Д. Алатарцева “Шляхами Слобожанщини”*

СЕКЦІЙНІ ЗАСІДАННЯ

15. 00 - 17. 00.

ЗАКЛЮЧНЕ ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

17. 10 - 17. 30

ауд. II - 49

Пленарне засідання

Привітання

- декан історичного факультету проф. С. І. Посохов
- проректор Кам'янець – Подільського державного педагогічного університету заступник головного редактора часопису “Краєзнавство” Савчук В. О.
- заслужений викладач ХНУ ім. В. Н. Каразіна, доцент кафедри історіографії, джерелознавства та археології Зайцев Б. П.
- доцент кафедри стародавнього світу та середніх віків ХНУ Ручинська О. А.

Нагородження

1. Вручення стипендії ім. Г. М. Донського –
Б. А. Кіперштейн
2. Вручення стипендії товариства інвалідів-афганців –
Нежданов С. І.

Історія та теорія історичного краєзнавства

Aуд. V - 57

Голова секції: доц. Бердуга М. З.

Секретар: Журавльов Д.

Доповідь - 7 хв.

Басова Анна (ХНУ) Краєзнавчі дослідження на Харківщині у 20-х рр. ХХ ст.

Науковий керівник: проф. Калініченко В. В.

Горбаньов Валерій (ХНУ) Всеросійський сільськогосподарський перепис 1917 р. як джерело для вивчення поміщицького господарства Харківської губернії

Науковий керівник: проф. Калініченко В. В.

Журавель Олексій (ХГУ "НУА") Кондратьєвські цикли в історії

Науковий керівник: проф. Астахова К. В.

Кашаба Ольга (ЗОШ № 134) Шкільне краєзнавство в Україні у 20 – 30 рр. ХХ ст.

Науковий керівник: проф. Куделко С. М.

Куліков Володимир (ХНУ) Системний підхід та моделювання у вивченні соціально – економічної історії регіонів України (за матеріалами аграрної історії Харківської губернії у др. пол. XIX – поч. XX ст.)

Науковий керівник: проф. Калініченко В. В.

Олежко Наталя (ХНУ) Харківська україномовна преса як джерело дослідження історії Західноукраїнських земель поч. XX ст.

Науковий керівник: проф. Танцюра В. І.

Олійник Олександр (ХДПУ) Документи архівів України та Російської Федерації про становлення і розвиток трудового права України у 1917 – 1929 рр.

Науковий керівник: проф. Губа А. В.

**Приходько Ярослав (ХНУ) Деякі аспекти системної організації
в комплексах джерел з регіональної історії**

Науковий керівник: проф. Куделко С. М.

**Рябко Андрій (ХНУ) Громадсько – політична діяльність
М. П. Драгоманова у Галичині**

Науковий керівник: проф. Калініченко В. В.

**Чала Ольга (ХНУ) П. В. Іванов та його внесок в краєзнавство
України**

Науковий керівник: проф. Куделко С. М.

Історія міста Харкова

Aуд. IV - 65

Голова секції: доц. Духопельников В. М.

Секретар: Проценко М.

Доповідь - 7 хв.

Аурова Ірина (ХНУ) Суспільно-політичне життя Харкова у 1885 – 1891 рр.

Науковий керівник: проф. Ланух В. В.

Балишев Марат (ЦДНТА) З історії Харківського вокзалу. Коли прибув перший потяг?

Науковий керівник: доц. Майстренко В. С.

Гавриленко Роман (НВК № 178 “Освіта”) XII археологічний з’їзд у Харкові

Науковий керівник: Кучеренко Т. А.

Домановський Андрій (ХНУ) XII археологічний з’їзд і харківська візантиністика

Науковий керівник: проф. Сорочан С. Б.

Жванко Любов (ХДАМГ) Організація допомоги біженцям у Харкові (1915 – зима 1916)

Науковий керівник: проф. Нестуля О. О.

Живодерова Надія (ХНУ) Участь харків’янок у I Всеросійському жіночому з’їзді

Науковий керівник: доц. Духопельников В. М.

Іваненко Інна (ХДПУ) Леся Українка: „Я з утіхою згадую своє перебування у Харкові”

Науковий керівник: проф. Маслов І. С.

Котенко Євген (ХНУ) Умови розташування німецьких військ в Харкові (1918рік)

Науковий керівник: доц. Майстренко В. С.

Прилуцька Людмила (ХНУ) Діяльність Харківської біржі праці в роки НЕПу (1923 – 1930)

Науковий керівник: проф. Ланух В. В.

Проценко Михайло (ХНУ) Успенський собор (історія однієї будівлі)

Науковий керівник: проф. Куделко С. М.

Романовський Валерій (ХДПУ) Перші пам'ятники міста Харкова

Науковий керівник: проф. Білоцерківський В. Я.

Смирнов Дмитро (ХНУ) Санітарно-епідеміологічний стан м. Харкова у XVIII ст.

Науковий керівник: проф. Куделко С. М.

Історія Слобожанщини

Aуд. V - 50

Голова секції: доц. Маслійчук В. Л.

Секретар: Чугуй Т.

Доповідь - 7 хв.

Алексєєнко Анна (ХНУ) Висвітлення історії Слобожанщини у творах М. І. Костомарова

Науковий керівник: доц. Бердуга М. З.

Журавльов Денис (ХНУ) Слобідські полки у бойових діях російсько – турецької війни 1735 – 1739 рр.

Науковий керівник: проф. Калініченко В. В.

Лупіка Тетяна (ХНУ) Деркачі: минуле і сучасне

Науковий керівник: доц. Майстренко В. С.

Малишев Олександр (ХНАКУ) Розвиток кустарної промисловості в Харківській губернії в пореформений період

Науковий керівник: проф. Епштейн А. І.

Проценко Андрій (гімназія № 47) Німці Харківщини і Перша світова війна

Науковий керівник: проф. Калініченко В. В.

Скирда Ірина (ХУК) Підготовка до XII археологічного з'їзду

Соломадіна Наталія (ХНУ) Вітчизняна історіографія стосовно української сучасної спільноті: проблеми і шляхи вирішення

Науковий керівник: проф. Кравченко В. В.

Тарасова Юлія (ХНУ) Земські рухи у Костянтиноградському повіті

Науковий керівник: доц. Посохова Л. Ю.

Третяк Тетяна (ХНУ) Національно – визвольний рух в кін. XIX – поч. XX ст. на Слобожанщині

Науковий керівник: доц. Посохова Л. Ю.

Яценко Владислав (ХНУ) Козацтво Слобожанщини в російській імперській політиці XVIII століття: особливості перебігу інтеграційного процесу

Науковий керівник: проф. Калініченко В. В.

**Харківський університет:
історія, історики, традиції**

Aуд. II -49

Голова секції: Калініченко І. В.

Секретар: Парфіненко А.

Доповідь - 7 хв.

Божко Марина (ХНУ) Причини виникнення, структура та склад студентських земляцтв в університетах Російської імперії другої половини XIX – початку XX ст.

Науковий керівник: проф. Посохов С.І.

Дворкін Ігор (ХНУ) Етнографічний музей Харківського університету (1902 – 1917)

Науковий керівник: доц. Каплін О.Д.

Денисенко Ігор (ХНТУРЕ) Наукова та педагогічна діяльність професора Харківського університету В. І. Добротворського

Науковий керівник: проф. Куделко С.М.

Іванченко Оксана (КНУ) Наукові зв'язки Харківського університету з Францією

Науковий керівник: проф. Гончар Б.М.

Іващенко Вікторія (ХНУ) Харківське студентство першої половини XIX ст. очима мемуаристів

Науковий керівник: проф. Посохов С.І.

Коврижних Олександр (ХНУ) Нумізматичний кабінет Харківського університету в к. XIX – поч. XX ст. (Р. И. Шерцль)

Науковий керівник: проф. Куделко С.М.

Колоней Дмитро (ХНУ) До питання про вплив Харківського університету на розвиток освіти на Слобожанщині в першій половині XIX ст.

Науковий керівник: проф. Ланух В.В.

Красінова Ольга (ХГУ “НУА”) Підготовка наукових кадрів у Харківському університеті: історіографія проблеми
Науковий керівник: проф. Астахова К. В.

Мазурика Юлія (ХНУ) Рижський Іван Степанович
Науковий керівник: доц. Завєтний С. А.

Пилипенко Наталя (ХНУ) Харківське історико-філологічне товариство
Науковий керівник: проф. Посохова Л. Ю.

Шелковнікова Олена (ХГУ “НУА”) Діяльність Вищої Школи в роки Великої Вітчизняної війни (по матеріалам ХДУ)
Науковий керівник: проф. Астахова К. В.

Археологія та етнографія Слобідської України
Aуд. V - 56

Голова секції: доц. Буйнов Ю. В., доц. Скирда В. В.

Секретар: Гречко Д.

Доповідь - 7 хв.

Аксьонова Наталя (ХНУ) Терміни „поле” і „город” в ігровій культурі Слобожанщини кін. XIX – поч. XX ст.

Науковий керівник: проф. Куделко С.М.

Вишняков Сергій (ХНУ) Етнічні аспекти поховальної обрядовості населення р. Сіверський Донець скіфського часу

Науковий керівник: доц. Буйнов Ю.В

Головін Євген (ХНУ) Контакти черняхівської культури з київською та сарматами

Науковий керівник: доц. Скирда В.В.

Гречко Денис (ХНУ) Нові данні про пам'ятки скіфського часу Харківщини

Науковий керівник: доц. Буйнов Ю.В

Зайка Ірина (ХНУ) Археологічні розвідки в Харківському, Валківському та Коломацькому районах Харківської області

Науковий керівник: доц. Буйнов Ю.В

Корохіна Анастасія (ХНУ) Столова кераміка бондарихінської культури

Науковий керівник: доц. Буйнов Ю.В

Мизгін Кирило (ХНУ) Щодо одного виду черняхівського гончарного посуду „Лівобережного типу”

Науковий керівник: доц. Любічев М. В.

Окатенко Віталій (ХНУ) Питання про датування городища скіфського часу в урочищі Городище

Науковий керівник: доц. Буйнов Ю.В.

**Осіпов Олександр (ХНУ) Трупоположення та кремація
салтівсько – маяцької культури**

Науковий керівник: доц. Скирда В.В.

**Прокопенко Сергій (БДУ) Античні елементи в скіфській
захисній споруді**

Науковий керівник: доц. Болгов М. М.

**Серико Валентина (ХІМ) Трансформація традиційної культури
українців в ХХ столітті (на прикладі поховального обряду)**

**Удовиченко О. І. (ПДПУ) Зберігання пам'яток стародавньої
монументальної скульптури**

Науковий керівник: доц. Супруненко О. Б.

**Усанов Станіслав (ХНУ) Черняхівські речі з фондів музею
Археології та етнографії Слобідської України**

Науковий керівник: доц. Скирда В.В.

**Фурсова Ольга (ХНУ) Курганний могильник скіфського часу у
с. Черемушня на Харківщині: питання хронології і етнічної
принадлежності**

Науковий керівник: доц. Буйнов Ю.В

**Щендрічин Олексій (БДУ) Римська імператорська армія:
соціальний феномен**

Науковий керівник: доц. Болгов М. М.

Історія освіти на Слобожанщині.

Aуд. V - 59

Голова секції: доц. Порохова Л. Ю.

Секретар: Удовицька Т.

Доповідь - 7 хв.

Віноградова Вікторія (ХГУ "НУА") Історія приватного ВНЗ

Науковий керівник: проф. Астахова К. В.

Домановська Оксана (Липецька ЗОШ ім. П. В. Щепкіна)

П. В. Щепкін – видатний український педагог першої третини
XX ст.: основні віхи життя та творчості

Котляр Марія (ХНУ) Ломоносов на Україні

Науковий керівник: доц. Степаненко Т. Л.

Мартиненко Наталя (ХГУ "НУА") Харківський колегіум.

Виникнення і розвиток

Науковий керівник: проф. Астахова К. В.

Новикова Олена (ХГУ "НУА") Історія НУА

Науковий керівник: проф. Астахова К. В.

Панян Тетяна (ХГУ "НУА") Історія жіночої освіти в

Харківській губернії

Науковий керівник: проф. Астахова К. В.

Порохов Іван (ХНУ) Карцер в системі виховання студентів
російських університетів XIX ст.

Науковий керівник: проф. Духопельников В. М.

Степанова Марина (ХГУ "НУА") Закордонне стажування: до
історії питання

Науковий керівник: проф. Астахова К. В.

Телєгін Руслан (ДАХО) Архівна освіта на Харківщині в 20 – 30 рр. ХХ ст.

Науковий керівник: проф. Посохов С. І.

Тищенко В'ячеслав (ХГУ “НУА”) Університетський професор: історія явища

Науковий керівник: проф. Астахова К. В.

Трубачова Марина (ХГУ “НУА”) Виникнення приватної освіти в Україні XIX – поч. ХХ ст.

Науковий керівник: проф. Астахова К. В.

Удовицька Тетяна (ХГУ “НУА”) Особливості і проблеми розвитку громадських та приватних вищих навчальних закладів у Харкові (напр. XIX – поч. ХХ ст.)

Науковий керівник: проф. Астахова К. В.

Фролов Сергій (УПА) Організаційні основи історичної науки у Харкові (1945 – 1955 рр.)

Науковий керівник: проф. Куделко С. М.

Цибульник Лілія (БГУ) З історії освіти в Белгороді у XVIII – XIX ст.

Науковий керівник: доц. Болгов М. М.

Шахрай Вікторія (ХГУ “НУА”) Братські школи на Слобожанщині

Науковий керівник: проф. Астахова К. В.

Ярощук Ольга (ХГУ “НУА”) Вступ до ВНЗ: до історії питання

Науковий керівник: проф. Астахова К. В.

**Історія духовного життя і церкви
Слобожанщини**

Aуд. V - 53

Голова секції: о. Володимир (Швець), доц. Каплін А.Д.

Секретар: Науменко В.

Доповідь - 7 хв.

Власенко Сергій (ХДС) Савва Освящений та його праці в справі утворення монастиря (до 1480-річчя з дня смерті)

Ісаєв Тарас (ХНУ) Нові матеріали до історії Святогорського монастиря

Науковий керівник: доц. Посохова Л. Ю.

Кирилюк Євген (ХДС) Богословсько-літературна діяльність архієпископа Філарета (Гумилевского)

Лебедев Денис (ХДС) Праці з історії Росії митрополита Макарія (Булгакова)

Мироненко Андрій (ХДС) Іоанн Златоуст як проповідник та самобутній вчений у питаннях відродження духовності (до 1595-річчя з дня смерті)

Потоцький В'ячеслав (ХНУ) До питання про фінансування сектантських організацій, що діяли в Харківській губернії в період з 1861 по 1917рр.

Науковий керівник: проф. Кравченко В. В.

Путіло Поліна (ХДАК) Виконавські стилі в українському пісняному фольклорі

Науковий керівник: Осадча В. М.

Сиркін Андрій (ХДС) Духовне життя Харківської єпархії в 17 - 30 рр. ХХ ст.

Біографістика

Aуд. V – 52

Голова секції: доц. Пікалов В. Г.

Секретар: Латишев І.

Доповідь - 7 хв.

Бадаєва Людмила (ХМК) Громадська діяльність Гната Хоткевича

Науковий керівник: проф. Киричек Р. І.

Гончаревський Володислав (ХДПУ) Провіденціалізм – основа філософсько – історичних поглядів Г. С. Сковороди

Науковий керівник: проф. Литвиненко М. М.

Дрозд Сергій (ХНУ) Діяльність М. Кропивницького в хуторі “Затишок”

Науковий керівник: доц. Ю. О. Голубкін

Лутаєва Тетяна (ХІСМВ “Харківський колегіум”) Життєвий та творчий шлях Л. І. Мечникова: сходознавця, публіциста, освітянина

Мульченко Богдан (КІРУЕ) Г. С. Сковорода

Науковий керівник: Федоров О. В.

Філіппенко Ростислав (НФУ) Є. К. Рєдін – член ХІФТ

Науковий керівник: проф. Куделко С. М.

Чередниченко Оксана (НВК № 160) Внесок родини Алчевських в духовне життя Слобожанщини

Науковий керівник: Лисенко Л. Г.

Чиркова Марина (ХРІАДУ) До біографії М. І. Коваленка – засновника партії хліборобів – власників

Науковий керівник: доц. Кисельов Є. А.

Чугуй Тарас (ХНУ) Просвітницька діяльність Г. М. Хоткевича

Науковий керівник: проф. Калініченко В. В.

*Історія Великої Вітчизняної війни на
Харківщині*

Aуд. V - 51

Голова секції: доц. Волосник Ю. П.

Секретар: Грицай М.

Доповідь - 7 хв.

Доброшоцких Сергій (БДК) “Під тяжким гнітом окупації...”

Науковий керівник: проф. Тройко Ф. П.

Іванов Євген (БДК) “Белгородська смуга”

Науковий керівник: проф. Тройко Ф. П.

Киреєв Сергій (БДК) “На прохорівському напрямку”

Науковий керівник: проф. Тройко Ф. П.

Ракивненко Андрій (ХГУ “НУА”) Харківські студентські батальйони народного ополчення

Науковий керівник: проф. Астахова К. В.

Саган Галина (ХГУ “НУА”) Харківська трагедія 1942 р.

Науковий керівник: Костаков Г. І.

Шантиль Ольга (ХГУ “НУА”) Холокост: харківський аспект

Науковий керівник: проф. Астахова К. В.

Явдокименко Юлія (ХГУ “НУА”) Система освіти в роки Великої Вітчизняної війни на Харківщині (середня школа)

Науковий керівник: проф. Астахова К. В.

Вищі навчальні та культурно - освітні установи, студенти, аспіранти та співробітники яких беруть участь у конференції

БДІК – Белгородський державний інститут культури

БДУ – Белгородський державний університет

Гімназія № 47 м. Харкова

ДАХО – Державний архів Харківської області

ЗОШ № 134 м. Харкова

КІРУЕ – Кіровоградський інститут регіонального управління та економіки

КНУ – Київський національний університет ім. Т. Г. Шевченка

Липецька ЗОШ ім. П. В. Щепкіна

НВК № 160 м. Харкова

НВК № 178 “Освіта” м. Харкова

НФУ – Національна фармацевтична академія України

ПДПУ – Полтавський державний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка

УПА – Українська інженерно – педагогічна академія

ХГУ “НУА” – Харківський гуманітарний університет “Народна українська академія”

ХДАК – Харківська державна академія культури

ХДАМГ – Харківська державна академія міського господарства

ХДПУ – Харківський державний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди

ХДС – Харківська духовна семінарія

ХІМ – Харківський історичний музей

ХІСМВ “Харківський колегіум” – Харківський інститут сходознавства та міжнародних відносин “Харківський колегіум”

ХМК – Харківський машинобудівний коледж

ХНАКУ – Харківський національний аерокосмічний університет

ХНТУРЕ – Харківський національний технічний університет радіоелектроніки

ХНУ – Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна

ХРІАДУ – Харківський регіональний інститут Академії державного управління при Президентові України

ХУК – Харківське училище культури

ЦДНТАУ – Центральний Державний науковий технічний архів України

Для нотаток

Комп'ютерний набір та макетування:
А. Домановський, М. Проценко